

for Skolen, som man maaske kunde vente. For mig staar det saadan, at det Forslag, som vi for nogle Dage siden behandlede, og som nu ligger i Udvalg, nemlig Lovforslaget om Læreruddannelsen, betyder meget mere for vor fremtidig Skole, end Tilsynet gør.

Det nuværende Skoletilsyn er i alt væsentligt det samme, som blev fastsat ved Loven af 29. Juli 1814. Det er for Landkommunernes Vedkommende ændret ved Loven af 6. Juli 1867 og for Købstadkommunernes Vedkommende ved Lov af 26. Maj 1868, hvor det fastsloges, at Skolekommissionen skulde bestaa af Præsten og 2 af Kommunalbestyrelsen valgte Medlemmer. Dette er udvidet noget ved Loven af 29. Marts 1904, idet der ifølge denne kan vælges 4 Medlemmer foruden Præsten, som er født Medlem.

Baade ved selve Valgmaaden, altsaa derved at Skolekommissionen er valgt af Kommunalbestyrelsen, og ved sin Virkemaade har vore Skolekommissioner ikke haft nogen stor Betydning; thi det er jo saadan, at Skolekommissionen i Virkeligheden ikke har nogen afgørende Indflydelse paa nogen Sag. Hvis der er Tale om Lærerindstillinger, bliver Skolekommissionen tilkaldt og kan sige sin Mening, men selve Indstillingsretten har Kommunalbestyrelsen. Hvis der skal udarbejdes en Undervisningsplan, kan Skolekommissionen faa Lov at stille Forslag, men det er ikke afgørende, hvad Skolekommissionen mener; det er Kommunalbestyrelsen, der afgør det. Naar der alligevel under det Skoletilsyn, vi har haft, er sket store Fremskridt paa Skolens Omraade — og det er der faktisk, navnlig i den sidste Menneskealder —, skyldes det efter min Opfattelse ikke udpræget, men dog vel i nogen Grad Tilsynet, idet der er kommet Impulser og Tilskyndelser fra Tilsynets Side. Jeg tænker her stadig særlig paa Landsbyskolen, den, i hvis Tjeneste jeg har staet i en lang Aarrække; Forholdet i Købstæderne kender jeg ikke saa nøje. Men naar der er sket saa store Fremskridt, tror jeg ogsaa, at det er sket ved, hvad jeg vil kalde Skolens egen indre Kraft, og saa paa Grund af den overmaade store Offervillighed, som er udvist fra Kommunernes Side.

Derfor tror jeg, at man trygt fremtidigt som hidtil kan lægge Skolens Sager, ogsaa de økonomiske Sager, i Kommunens egen Haand. Jeg ønsker at sige, at vi fra Venstres Side hævder, at vor Skole som hidtil skal være en kommunal Skole og ikke i højere Grad end for Øjeblikket en

Statsskole. Vi mener nemlig, at det har vist sig, at der har været overmaade stor Interesse og overmaade stor Offervillighed fra Kommunernes Side for at forbedre vort Skolevæsen og tilvejebringe gode ydre Rammer for dette.

Naar jeg altsaa, til Trods for at jeg ikke tillægger Skolens Tilsyn saa stor en Betydning som Læreruddannelsen, alligevel mener, det har sin Betydning, at vi faar en folkevalgt Skolekommission, og at denne Skolekommission faar en større Myndighed i Skolens Sager — ikke i det økonomiske, der som hidtil skal blive hos Kommunalbestyrelsen —, saa er det, fordi jeg mener, at man ad den Vej kan knytte Baand, som maaske er bristet, mellem Skolen og Hjemmene, vække en større Interesse fra Hjemmenes Side for Skolens Anliggender. Jeg skal dog ikke komme nærmere ind paa dette. Jeg tror, at jeg under Behandlingen af Læreruddannelsen nævnte den Udvikling, der er foregaaet herhjemme paa Skolens Omraade fra det, den oprindeligt var, en Hjemmets Skole. I 40erne, 50erne og 60erne var Skolen, i alt Fald ovre i de jyske Hedeegne, jo udelukkende en Hjemmets Skole; det var Hjemmet, der sørgede for Undervisningen, det offentlige tog sig ikke af den. Derefter blev Skolen en delvis Hjemmets og en delvis kommunal Skole og derefter en udpræget kommunal Skole, og nu er vor Skole jo delvis en Statsskole og delvis en Kommuneskole, idet Staten vel nok afholder omtrent Halvdelen af Udgifterne til Skolen.

Under den Udvikling, der er sket gennem et Par Menneskealder, er Baandene mellem Skole og Hjem løst, og derfor har Resultaterne af Skolens Arbejde ikke holdt Trit med den foragede Bekostning, man fra Kommunernes Side har sat sig i med Hensyn til Skolevæsenet, hverken i moralsk eller i kundskabsmæssig Henseende. Paa dette Punkt ligger for mig Betydningen af det nye Tilsyn, at det kan knytte disse til Dels bristede Traade mellem Skole og Hjem; thi en Skole kan være saa god, den være vil: at løse hele Opgaven vil den være ude af Stand til.

Et Hovedpunkt i det foreliggende Forslag er Forslaget om, at Præsten skal udgaa som født Medlem af den stedlige Skolekommission, at Provsten skal udgaa af Skoledirektionen, og at Biskoppens Tilsyn med Skolen skal forsvinde. Altsaa, det kirkelige Tilsyn, vi nu har haft her i Landet i over 100 Aar, skal efter dette Forslag forsvinde.

Jeg kunde have Lyst til at sige et Par Ord om det kirkelige Tilsyn, som nu efter